

La màrfega

(ALDC, II, 268. La màrfega)

La *màrfega* és una tela farcida de palla que serveix de matalàs. Segons els informadors, el contingut pot ser palla de mill, de civada, d'ordi, de sègol; “pallocs” o “pallorfes”, “carrisses” o “clofes” de blat de moro; “clim” o “borra”. El mot general és *màrfega* (< àr. vg. MÀRFAQA ‘coixí de llit; coixí de seure’, der. de RÁFAQ ‘sostenir’ perquè és originàriament el coixí que ajuda a recolzar un cos), que coneix diverses variants: *màrfiga*, amb tancament de la posttònica (cf. *bòfega* < *bòfiga*); *màrfia* 107, 111, 115, 118 i *màfia* 119, amb pèrdua de la -g- intervocàlica; *aumàrfia* 124, amb aglutinació de l'article àrab AL- (> *au-*); el ross. *marfa*, pel conegut antiesdrúixolisme d'aquests parlars (cf. *botànica* > *botanica*); l'eiv. *marfega*, amb traslació de

l'accent que es donava a voltes en l'àrab hispànic (cf. *albarda*/mall. *albardà*) i anaptixi; *mar*[θ]ega 132, del Matarranya, amb equivalència acústica /f/ = /θ/; el dim. lexicalitzat val. *marfegueta* 160, 161, 164. El ross. *pallassa* deriva de *palla* (< llat. PALEA) amb addició del sufix -assa (< llat. -ACEA), de caràcter augmentatiu pejoratiu (cf. *aiguassa*, *donassa*, *oliasses*, etc.).

Són més locals *matalàs de pallons* 31 (*palló* ‘fulla de panotxa’); els alg. *sacconi* i *pallaritxo* 85, presos de l'it. *saccone* i *pagliericcio*, respectivament (*sacconi* també és logudorès i campidanès); i [χ]ergon 87, 94, 122, [χ]argon 100, manlleus al cast. en poblacions de frontera.

Màrfega és el mot normatiu.

